

In Deventer valt niets meer te kiezen

Ouders verzetten zich tegen monopolist in het voortgezet onderwijs

Deventer telt één school voor voortgezet onderwijs. Er zitten 4.500 leerlingen op. Maar het keurslijf begint sommige ouders te knellen. „Het is frustrerend dat je niets te kiezen hebt.”

Door onze correspondent
MARTIN STEENBEEKE

DEVENTER, 15 FEBR. De 17-jarige Luuk Zwijsen uit Deventer fietst elke dag naar de Vrije School in Zutphen. Zeventien kilometer heen, zeventien kilometer terug. Hij heeft het tweeënehalf jaar geprobeerd op het Etty Hillesum Lyceum, maar hij voelde zich niet thuis op de enige school voor voortgezet onderwijs in Deventer. Leraren slaagden er volgens vader Jeroen niet in om hem te motiveren.

Deventenaar Bas van Wel heeft vooral problemen met de schaalgrootte van het Etty Hillesum Lyceum. Hij noemt het „een moloch” en laat na negatieve ervaringen met twee stiefkinderen zijn jongste kind in Apeldoorn naar school gaan. „Het zou een godsgeschenk voor Deventer zijn als er een concurrerende school bijkomt”, zegt Van Wel.

Vijf jaar na de vorming van het Etty Hillesum Lyceum gaan er in Deventer stemmen op om een einde te maken aan de ‘gedwongen winkelnering’. Het Etty Hillesum Lyceum telt 4.500 leerlingen, die verspreid over zes locaties vmbo, havo of vwo volgen. Hoewel de school zich niet als één school, maar als zes „bijna zelfstandige” scholen met een „eigen karakter” afficheert, ervaren sommige ouders het als een knellend keurslijf. Een monopolist op zich is nog niet zo erg, zeggen zij, maar de diversiteit in het onderwijs is sinds de vorming van het Etty Hillesum Lyceum afgebrokkeld. Vooral nu vanaf volgend schooljaar de brugklasleerlingen op postcode worden ingedeeld, is het „slikken of stikken”, aldus Dick Metselaar.

Metselaar is een van de initiatiefnemers van het plan om in Deventer (95.000 inwoners) een tweede school voor voortgezet onderwijs op te zetten. Volgende week organiseren zij een informatiebijeenkomst voor ouders. „Ouders kiezen bewust voor een lagere school. Het is frustrerend dat je in Deventer na het basisonderwijs niets meer te kiezen hebt”, zegt ouder Jeroen Zwijsen.

Volgens de initiatiefnemers leert de ervaring in andere steden dat concurrentie tussen onderwijsinstellingen goed is voor de diversiteit en dat er beter wordt geluisterd naar de wensen van ouders en leerlingen. Maar de concurrentie tussen scholen was in 2000 juist de reden voor de Deventer politiek om de katholieke, protestante en openbare scholen voor voortgezet onderwijs onder één (katholiek) bestuur te brengen. „De scholen concurreerden elkaar op de verkeerde manier dood”, zegt toenmalig onderwijs-wethouder Antoin Scholten (VVD). Scholen hadden voor een

Het Etty Hillesum College in Deventer bestaat nu vijf jaar. In 2000 werden de verschillende scholen voor voortgezet onderwijs in de stad samengevoegd. (Foto Eric Brinkhorst)

aantal vakken moeite voldoende leerlingen te vinden, terwijl er door de concentratie van allochtone leerlingen bovendien een aantal achterstandsscholen dreigde te ontstaan.

Volgens rector Romain Rijk van het Etty Hillesum Lyceum is het doel van de fusie bereikt. Hij wijst op de evenwichtige spreiding van scholen over de stad, het grote scala aan vakken en richtingen en de mogelijkheden om probleemleerlingen te ondersteunen. Allemaal zaken die de scholen zelfstandig moeilijk voor elkaar zouden hebben gekregen, zegt Rijk. De roep om meer variatie is voor hem „geen thema”. En als er structureel behoefte is aan ander onderwijs, dan zou hij zich er niet tegen verzetten. „Als morgen bij wijze van spreken honderd leerlingen Chinees willen leren, gaan we daar goed over nadenken.”

Wellicht dat er op pedagogisch-didactisch vlak behoefte is aan meer variëteit, maar Rijk kan dit dan niet rijmen met de teruglopende belangstelling op het Etty Hillesum Lyceum voor het interactieve onderwijs. Bij deze vorm van onderwijs wordt, net als bij het Dalton- en Montessori-onderwijs, het initiatief grotendeels bij leerlingen gelegd. Van de acht brugklassen van een paar jaar geleden zijn er nu nog slechts een paar over. „Het is een zachte dood gestorven”, concludeert de rector.

Waar het in de kern wringt, aldus Rijk, is dat de principiële vrijheid van ouders om een eigen school te kiezen niet spoort met de politieke wens om segregatie te voorkomen.

„Vrijheid van onderwijs leidt tot witte en zwarte scholen”, zegt Rijk, verwijzend naar een rapport van het Sociaal en Cultu-

reel Planbureau van december vorig jaar. En Deventer heeft er volgens hem in 2000 bewust voor gekozen om het tegengaan van segregatie te laten prevaleren. Dat een aantal ouders hun kinderen naar een school buiten Deventer laat gaan, heeft volgens hem alles te maken met de wens van „ons-soort-ouders” om hun kind naar een witte school te sturen. „Maar als je dat hardop zegt, word je voor racist uitgemakkt”, weet Rijk.

Dick Metselaar noemt de opstelling van de rector „stuitend” en beschuldigt hem van „stemmingmakerij”. Het probleem van zwarte scholen speelt volgens Metselaar, gelet op het aantal allochtonen, helemaal niet in Deventer. „Dat is een uit de Randstad afkomstig schrikbeeld. Zelfs als je alle allochtone leerlingen in Deventer op één locatie onderbrengt, krijg je nog geen

zwarte school.”

Dat kan statistisch wel zo zijn, reageert rector Rijk, maar in de praktijk ervaren sommige ouders in Deventer een school met 10 procent allochtonen al als ‘zwart’. De afgelopen twee jaar ontstond er binnen het Etty Hillesum op kleine schaal al een ‘witte vlucht’ naar andere locaties. Het postcodebeleid moet hier een einde aan maken.

Op initiatief van de gemeenteraad wordt dit voorjaar een conferentie gehouden naar aanleiding van het vijfjarig bestaan van het Etty Hillesum Lyceum. Volgens onderwijs-wethouder Ina Adema (VVD) kan een evaluatie geen kwaad. „Wij hebben in Deventer subtiel de balans proberen te zoeken tussen de keuzevrijheid en achterstandsscholen. Het is goed om te kijken of die balans intact is.”